
زمینه‌ها و شیوه‌های یاری‌گری در ایران (دگریاری، همیاری، خودیاری)

نوشته

حمیدرضا کریمی درمنی

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی)

۹۷	یادداشت‌ها و منابع فصل ششم	۹۷
۹۹	فصل هفتم: آشنایی با هم‌کاری و نقش هم‌کاری در زندگی اجتماعی	۹۹
۱۰۰	تعریف هم‌کاری	۱۰۰
۱۰۱	نکات اساسی برای موفقیت هم‌کاری	۱۰۱
۱۰۲	تعاریف مفاهیم مرتبط با هم‌کاری	۱۰۲
۱۰۳	گونه‌شناسی هم‌کاری	۱۰۳
۱۰۴	نمونه دوم: واردات و صادرات	۱۰۴
۱۰۵	نمونه سوم: واردات و صادرات	۱۰۵
۱۰۶	نمونه چهارم: واردات و صادرات	۱۰۶
۱۰۷	نمونه پنجم: واردات و صادرات	۱۰۷
۱۰۸	نمونه ششم: واردات و صادرات	۱۰۸
۱۰۹	نمونه هفتم: واردات و صادرات	۱۰۹
۱۱۰	نمونه هشتم: واردات و صادرات	۱۱۰
۱۱۱	نمونه نهم: واردات و صادرات	۱۱۱
۱۱۲	نمونه دهم: واردات و صادرات	۱۱۲
۱۱۳	نمونه یازدهم: واردات و صادرات	۱۱۳
۱۱۴	نمونه بیستم: واردات و صادرات	۱۱۴
۱۱۵	نمونه بیست و یکم: واردات و صادرات	۱۱۵

فهرست

پیش‌گفتار

بخش یکم

۱۱	فصل یکم: ماهیت هم‌کاری در زندگی اجتماعی	۱۱
۱۵	مفهوم و اصطلاح هم‌کاری	۱۵
۱۶	تعریف هم‌کاری	۱۶
۱۷	ارزش و اهمیت هم‌کاری در زندگی اجتماعی	۱۷
۱۷	اهداف کلی هم‌کاری‌ها در زندگی اجتماعی	۱۷
۱۸	شرایط لازم و کافی برای تحقق هم‌کاری	۱۸
۲۰	محورهای اصلی هم‌کاری‌ها در زندگی اجتماعی	۲۰
۲۱	محور غالب هم‌کاری و تأثیرپذیری آن از شرایط زمانی و مکانی جامعه	۲۱
۲۳	رابطه هم‌کاری و سرمایه اجتماعی	۲۳
۲۵	یادداشت‌ها و منابع فصل اول	۲۵
۲۷	فصل دوم: گونه‌شناسی هم‌کاری‌ها و یاری‌گری‌ها	۲۷
۲۷	مقدمه	۲۷
۲۸	گونه‌شناسی هم‌کاری	۲۸
۲۸	الف. طبقه‌بندی عرضی از هم‌کاری	۲۸
۳۴	ب. طبقه‌بندی جوهری از هم‌کاری	۳۴

۳۹	گونه‌آمیزی یاری‌گری‌ها
۴۰	طبقه‌بندی کلی همکاری‌ها از دیدگاه تعاون‌گرایان
۴۳	یادداشت‌ها و منابع فصل دوم
۴۵	فصل سوم: پیشینه و ریشه‌های تعاون و همکاری در جامعه بشری
۴۵	مقدمه
۴۶	پیشینه تعاون و همکاری در جامعه بشری
۵۴	ریشه‌های تعاون و همکاری در جامعه بشری
۵۸	یادداشت‌ها و منابع فصل سوم
۶۱	فصل چهارم: نگرش ادیان نسبت به همکاری و تعاون
۶۱	مقدمه
۶۱	۱. همکاری و تعاون در اعتقادات مذهبی جوامع ابتدایی
۶۲	۲. همکاری و تعاون در ادیان هندوستان
۶۴	۳. همکاری و تعاون در ادیان چین
۶۴	۴. همکاری و تعاون در ادیان ژاپن
۶۵	۵. همکاری و تعاون در ادیان و آیین‌های ایران قبل از اسلام
۶۶	۶. همکاری و تعاون در ادیان یهودیت و مسیحیت
۶۶	۷. تعاون و نیکوکاری از نظر اسلام
۷۴	یادداشت‌ها و منابع فصل چهارم
۷۹	فصل پنجم: چیستی همکاری‌های سنتی
۷۹	نهاد همکاری در جامعه سنتی
۸۰	خصوصیات و ویژگی‌های همکاری‌های سنتی
۸۵	تغییرات و دگرگونی‌های همکاری‌های سنتی در طول زمان
۸۸	عوامل دگرگونی همکاری‌ها
۸۹	یادداشت‌ها و منابع فصل پنجم
	بخش دوم
۹۳	فصل ششم: تعاونی‌های سنتی در ایران
۹۳	مقدمه
۹۴	فرق تعاونی‌های سنتی با سایر شکل‌های یاری‌گری
۹۵	تعریف تعاونی‌های سنتی
۹۵	گونه‌شناسی تعاونی‌های سنتی در ایران

۹۷	یادداشت‌ها و منابع فصل ششم
۹۹	فصل هفتم: آشنایی با مهم‌ترین و گسترده‌ترین انواع تعاونی سنتی در ایران
۱۰۰	نمونه یکم: بئه؛ نوعی تعاونی سنتی در زمینه کشاورزی
۱۰۰	تعریف بئه
۱۰۱	نکات اساسی پیرامون بئه‌ها
۱۰۳	تعاریف مفاهیم مرتبط با بئه
۱۰۶	گونه‌شناسی بئه‌ها
۱۱۱	نمونه دوم: واره؛ نوعی تعاون سنتی کهن و زنانه در ایران
۱۱۲	واره به مثابه یک سازمان اجتماعی غیررسمی
۱۱۲	تخمین تعداد واره‌ها
۱۱۳	دلایل دیرینگی و کهن بودن واره
۱۱۴	تقدس شیر؛ زمینه فرهنگی تداوم واره
۱۱۵	دلایل تداوم و کارکردهای واره
۱۱۹	گزینش در سازمان واره
۱۲۶	عوامل مؤثر در شروع واره
۱۲۶	فنون و روش‌های اندازه‌گیری و محاسبه شیر
۱۲۷	گردش شیر و قواعد آن
۱۲۸	تعطیلات واره (شیر لنگه)
۱۲۹	نمونه سوم: مال؛ نوعی تعاونی سنتی در زمینه دامداری
۱۲۹	تعریف مال
۱۳۰	مال به مثابه یک سازمان غیررسمی تعاون
۱۳۱	نمونه چهارم: پره‌کشی؛ نوعی تعاونی سنتی در زمینه صید ماهی
۱۳۱	مشخصات و ویژگی‌های تعاونی‌های سنتی صید ماهی
۱۳۲	پره‌کشی؛ مهم‌ترین و رایج‌ترین تعاونی سنتی صید ماهی در گیلان
۱۳۴	یادداشت‌ها و منابع فصل هفتم

بخش سوم

۱۴۳	فصل هشتم: شیوه‌های یاری‌گری در جامعه عشایری ایران
۱۴۳	مقدمه
۱۴۴	ویژگی‌های زندگی اجتماعی در جامعه عشایری ایران
۱۴۵	شیوه‌های یاری‌گری در جامعه عشایری ایران

۱۶۸	یادداشت‌ها و منابع فصل هشتم	۷۸
۱۷۱	فصل نهم: شیوه‌های یاری‌گری در جامعه روستایی ایران	۸۲
۱۷۱	مقدمه	۸۲
۱۷۲	ویژگی‌های زندگی اجتماعی در جامعه روستایی ایران	۸۲
۱۷۴	شیوه‌های همکاری و یاری‌گری در روستا	۸۲
۱۹۲	یادداشت‌ها و منابع فصل نهم	۸۲
۱۹۵	فصل دهم: شیوه‌های یاری‌گری در جامعه شهری ایران	۹۲
۱۹۵	مقدمه	۹۲
۱۹۶	ویژگی‌های زندگی اجتماعی در جامعه شهری ایران با تأکید بر شهرهای سنتی	۹۲
۱۹۹	شیوه‌های یاری‌گری در جامعه شهری ایران	۹۲
۲۱۶	یادداشت‌ها و منابع فصل دهم	۹۲
	بخش چهارم	
۲۲۳	فصل یازدهم: بررسی پیشینه آسیب‌شناختی نهضت تعاون در ایران	۹۲
۲۲۳	نظریه‌های مربوط به تکرور روستاییان ایرانی	۹۲
	نظریه‌های مربوط به نادیده انگاشتن تجربیات روستاییان در امر	۹۲
۲۲۵	یاری‌گری (رد نظریه تکرور)	۹۲
۲۲۹	سخن پایانی	۸۲
۲۳۰	یادداشت‌ها و منابع فصل یازدهم	۹۲
۲۳۱	کتابنامه	۹۲

به نام خداوند یاری‌دهنده و یاری‌گستر

پیش‌گفتار

قطره دریاست اگر با دریاست

ورنه او قطره و دریا دریاست

تعاون و همکاری ریشه در زندگی اجتماعی انسان‌ها دارد. در جوامع اولیه دوام و ادامه حیات بدون کمک و یاری متقابل مشکل بوده و غلبه بر دشواری‌ها امکان‌پذیر نبوده است. اصولاً تعاون و همکاری امر تازه‌ای نیست و زائیده عصر و زمان خاصی نمی‌باشد، منتها در هر دوره‌ای به نحوی خاص و منطبق با مقتضیات آن دوره آشکار گردیده است. در جوامع سنتی گذشته و کنونی نیز تعاون و یاری‌گری به شکل غیررسمی اما ساختاریافته و نهادینه شده در عرصه‌های مختلف زندگی اجتماعی آشکارا دیده شده و می‌شود، به طوری که یاری‌گری از ویژگی‌های بارز این جوامع محسوب شده و به مثابه ارزش اجتماعی همواره مورد تأیید قرار گرفته است.

به عنوان مثال، شیوه‌های مختلف یاری‌گری از دیرباز در بین مردم ایران زمین بر پایه قواعد اجتماعی سنتی موجود شکل گرفته است، به صورتی که، در گذشته و حال، در موارد گوناگون برای مقابله با دشواری‌های زندگی اجتماعی به چنین راه‌حلی نیامند بوده و همچنان نیز نیازمند است؛ به عبارت دقیق‌تر، شرایط دشوار جغرافیایی و کم‌آبی، شرایط ناپایدار سیاسی و ناامنی، شرایط نامساعد اقتصادی و قحطی، از یک سو، و ترغیب و تشویق دین مبین اسلام به تعاون و همکاری انسان‌ها در امر احسان و نیکوکاری، از سوی دیگر، در درازای زمان مردم ایران زمین را به سوی همکاری و تعاون با یکدیگر سوق داده است. این گرایش به تعاون و یاری‌گری در ابعاد مختلف اقتصادی،